

Bestemmingsplan windturbine- park Scholtersloot, gemeente Steenwijkerland

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

07 juli 2008 / rapportnummer 2099-54

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET PLAN-MER

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland heeft het voornemen het bestemmingsplan te wijzigen om nabij de Scholensloot te Scheerwolde een windturbinepark (bestaande uit vier windturbines met een totaal opgesteld vermogen tussen de 10 en 15 MW) mogelijk te maken. Bevoegd gezag bij deze bestemmingsplanwijziging is de gemeenteraad van Steenwijkerland.

De gemeente Steenwijkerland doorloopt bij deze bestemmingsplanwijziging een plan-milieueffectrapportage(m.e.r.)-procedure. In het hiernavolgende is de reden hiervoor geschetst.

Om het windturbinepark te kunnen realiseren is onder andere een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet aangevraagd. Deze aanvraag bleek nodig omdat kwalificerende vogelsoorten uit de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Wieden en Weerribben nadelige gevolgen van het windturbinepark kunnen ondervinden. Een "verstoring- en verslechteringstoets" wees uit dat deze gevolgen niet significant zijn. Op basis van deze conclusie is in het kader van de Natuurbeschermingswet een vergunning verleend door de provincie Overijssel. Tegen deze vergunning is bezwaar aangetekend. De provincie heeft de verstoring- en verslechteringstoets vervolgens in haar reactie op de bezwaarschriften aangemerkt als "passende beoordeling"¹. Door deze aanwijzing dient bij de bestemmingsplanwijziging de plan-m.e.r.-procedure te worden doorlopen.²

De Commissie beschouwt de volgende punten als **essentiële informatie** in het plan-milieueffectrapport (plan-MER):

- een passende beoordeling die voldoet aan de wettelijke vereisten en waarin de gevolgen van het initiatief voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Weerribben en Wieden zijn beschreven;
- de gevolgen van het voornemen voor geluid, slagschaduw, externe veiligheid, natuur, landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie);
- een goede en publiek-vriendelijke samenvatting, voorzien van overzichtelijk kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het plan-MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de door haar ontvangen stukken.³ In dit advies wordt niet uitgebreid ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in deze documenten voldoende aan de orde komen.

¹ In de "beslissing op bezwaarschriften van 21 januari 2008" zijn de ecologische documenten in combinatie aangemerkt als passende beoordeling (zie verder bijlage 1).

² Een plan-MER is verplicht als in het kader van een wettelijk plan een passende beoordeling dient te worden opgesteld.

³ Zie bijlage 1 voor een overzicht van de ontvangen documenten, nadere gegevens over het project en de procedure.

2. ACHTERGROND, BESLUITVORMING EN BESLUITEN

Beschrijf de procedures tot nu toe ten aanzien van:

1. de realisatie van het windturbinepark;
2. de wijziging van het bestemmingsplan om het windturbinepark mogelijk te maken.

Ga bij deze beschrijving in op de huidige stand van zaken (zowel voor wat betreft de besluitvorming als eventuele juridische procedures).

Geef de relevante wet- en regelgeving aan. Bespreek de randvoorwaarden die deze stellen aan het initiatief.

Ga in het plan-MER vervolgens in op:

- de reeds genomen besluiten;
- de nog te nemen besluiten;
- wie voor welke beslissing bevoegd gezag is;
- de samenhang tussen de procedures en de bijbehorende tijdspaden.

Bespreek de te hanteren beoordelingsmethode van de geluidbelasting. Onderbouw in het MER voor welke normstelling wordt gekozen (WNC-curve-methode). Beschouw daarbij het heersende achtergrondgeluidniveau (dus de akoestische kwaliteit) van het gebied en de eventuele redenen om een daarvan afwijkende normstelling te hanteren.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN REFERENTIE

3.1 Voorgenomen activiteit

Tijdens het locatiebezoek van de Commissie aan de gemeente Steenwijkerland is mondeling toegelicht dat er in het plan-MER naast de voorgenomen activiteit en de referentiesituatie geen alternatieven en/of varianten zullen worden uitgewerkt. Maak in het plan-MER aannemelijk dat er naast het voorkeursalternatief geen redelijkerwijs te beschouwen alternatieven zijn.⁴

Beschrijf ten aanzien van de voorgenomen activiteit in het plan-MER:

- de locatiekeuze; beschrijf welke andere locaties in beschouwing genomen zijn; onderbouw met (milieu)argumenten waarom deze locaties zijn afgevallen en waarom voor deze specifieke locatie gekozen is;
- de voorgenomen activiteit; ga daarbij in op het aantal turbine, de ashoogtes, opstellingsvarianten en het op te stellen vermogen;
- de afwegingen en keuzes die gemaakt zijn om te komen tot de voorgenomen activiteit; geef aan op welke wijze de energieopbrengst voor de locatie is geoptimaliseerd in relatie tot effectief ruimtegebruik.

⁴ Deze informatie is nog niet eerder beschikbaar geweest voor de besluitvorming.

Geef aan welke keuzes zijn gemaakt bij de inrichting van het windturbinepark (locatie, type turbine, ashoogte) om:

- geluidhinder op de omgeving te voorkomen en/of te minimaliseren. Ga daarbij in op de redenen om het windturbinepark niet te verlengen.;
- slagschaduwhinder op de omgeving te voorkomen en/of te minimaliseren. Bespreek de mogelijkheden voor mitigerende maatregelen zoals stilstandvoorzieningen en/of toepassing van met stille toerengeregelde turbines.

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten of die in een vergeand stadium van de besluitvorming zitten.

Denk hierbij in ieder geval aan het windturbinepark bij Baarlo en de maatregelen die in het Beheerplan Weerribben-Wieden worden uitgewerkt om de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden te realiseren.

4. **BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN**

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk ligt het accent op mogelijke milieugevolgen en niet op maatregelen die aangeven hoe de voorgenomen activiteit of de alternatieven worden uitgevoerd.

Neem in het plan-MER een gelijkwaardige beschrijving op van:

- de bestaande milieutoestand;
- de autonome milieuentwikkeling;
- de milieueffecten van de voorgenomen activiteit.

In de documenten⁵ die de Commissie ter beschikking zijn gesteld, wordt uitgebreid op de onderwerpen geluid, slagschaduw, veiligheid, landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie) ingegaan. De Commissie vindt deze documenten voldoende informatie bevatten over bovenstaande onderwerpen om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Ook is deze informatie van voldoende kwaliteit. Neem de informatie uit deze onderzoeken in het MER op.⁶

Geef een beschrijving van het plangebied en een groter studiegebied, waarin bebouwing en natuurgebieden opgenomen zijn. Gebruik hierbij herkenbaar

⁵ In bijlage 1 staat een overzicht van deze documenten.

⁶ Neem tenminste de informatie uit de onderzoeken op in de vorm van een gedegen samenvatting met de onderzoeksrapporten als bijlage.

en overzichtelijk kaartmateriaal met duidelijke legenda, waarin tenminste alle beschermde natuurgebieden en geluidgevoelige bestemmingen binnen het studiegebied worden aangegeven. Geef ook de afstanden hiervan tot het plangebied aan.

Ga in op mogelijke cumulatie in milieueffecten (bijvoorbeeld ten aanzien van natuur) met het voorgenomen windturbinepark bij Baarlo.

4.2 Natuur

In de documenten⁷ die de Commissie ter beschikking zijn gesteld, wordt uitgebreid ingegaan op de ligging van het plangebied tussen Weerribben en Wieden. Kwetsbare vogelsoorten die broeden of verblijven in deze Natura 2000-gebieden kunnen gedurende voedselvluchten hinder van een windturbinepark ondervinden. De beschrijving van de mogelijke gevolgen van het initiatief voor deze gebieden dient dan ook centraal te staan. Daarnaast dient te worden beoordeeld of aanleg en exploitatie gevolgen kunnen hebben voor kwetsbare soorten waaronder vleermuizen.

4.2.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Bij de beschrijving van de effecten op natuur zal de vraag centraal staan of het windturbinepark via 'externe werking' gevolgen kan hebben voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Weerribben en Wieden. Het voorontwerpbestemmingsplan met onderliggende documenten geeft de Commissie nog niet de zekerheid dat het windturbinepark afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten niet kan leiden tot significante gevolgen voor de genoemde Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat op grond van de Natuurbeschermingswet een passende beoordeling dient te worden opgesteld. Neem deze passende beoordeling op in het MER.⁸

Volg bij het opstellen van de passende beoordeling de handreiking van de Natuurbeschermingswet, waarin de verschillende stappen in het toetsingsproces worden geschetst. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten dient de ADC-toets⁹ doorlopen te worden.

De Commissie adviseert om in het plan-MER /passende beoordeling:

- de begrenzing van de Natura 2000-gebieden Wieden en Weerribben duidelijk op kaart aan te geven, inclusief de positionering van het plangebied;
- een overzicht te geven van de (vigerende en ontwerp) instandhoudingsdoelen, inclusief de staat van instandhouding en het relatief belang van betreffende habitattypen of soorten; geef ook aan voor welke habitattypen en soorten in de nieuwe aanwijzingsbesluiten verbeteropgaven worden opgelegd;

⁷ In bijlage 1 staat een overzicht van deze documenten.

⁸ In de Natuurbeschermingswet staat in art. 19f lid 2 dat de passende beoordeling onderdeel kan uitmaken van de m.e.r. De memorie van toelichting bij deze wet is stilliger, namelijk dat de passende beoordeling deel uitmaakt van de m.e.r.. In de wettelijke regeling voor plan-m.e.r. staat dat de passende beoordeling deel moet uitmaken van het MER.

⁹ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw het beantwoorden van de volgende vragen in:

A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?

D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?

C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

- allereerst na te gaan voor welke habitattypen en soorten effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten; voorzie dit oordeel van een duidelijke motivering;
- na te gaan bij welke soorten sprake kan zijn van aanvaringen met windturbines, verstoring van broed- en leefgebied, barrièrewerking en/of aantasting foerageergebied.
 - Voor de Weerribben betreft dit in ieder geval Purperreiger, Roerdomp¹⁰ en Meervleermuis.
 - Voor de Wieden betreft dit daarnaast ook Aalscholver (jaarrond), Kleine Zwaan en overwinterende ganzen;
- de gevolgen voor jaarlijkse natuurlijke sterfte door middel van het berekende aantal gedode individuen (adulten, subadulten, juvenielen) per jaar te toetsen aan de instandhoudingsdoelstellingen;
- bij barrièrewerking ook rekening te houden met energieverlies van de dieren door uitwijkmanoeuvres;
- na te gaan of eventuele gevolgen significant kunnen zijn, bezien vanuit de instandhoudingsdoelstellingen. Houd daarbij ook rekening met de landelijke staat van instandhouding, relatief belang en eventuele verbeteropgaven. Doe dit voor het windturbinepark afzonderlijk en in combinatie met andere plannen, projecten of handelingen (in cumulatie).¹¹

Ecologische Hoofdstructuur

Geef de begrenzing van de EHS duidelijk op kaart aan en vermeld de EHS-categorieën in het studiegebied. Ga in op de wezenlijke waarden en kenmerken¹² en geef aan in hoeverre aantasting daarvan aan de orde kan zijn. Ga expliciet in op eventuele gevolgen voor weidevogelgebieden en ganzengedooggebieden.

4.2.2 Soortenbescherming

Geef aan of voor het voornemen een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora en faunawet en de uitwerking daarvan in het "vrijstellingenbesluit". Doe dit voor de aanlegfase en de exploitatiefase. Indien dat vereist is, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden en voor welke soorten dat geldt. Houd in de aanlegfase ook rekening met eventuele effecten (trillingen, onderwatergeluid) op beschermde vissen in de Scholtensloot. Ga bij de exploitatiefase in ieder geval in op gevolgen voor vleermuizen en vogels.

Presenteer in een bijlage bij het plan-MER vast de informatie die benodigd is voor deze ontheffing. Geef in het plan-MER zelf globaal aan welke beschermde planten- of diersoorten voorkomen in of nabij het plangebied en of sprake kan zijn van verstoring van beschermde soorten.

¹⁰ Houd er rekening dat de Roerdomp evenals Purperreiger een grote actieradius heeft, als deels nachttactieve vogel mogelijk een hogere aanvaringskans heeft, en jaarrond in het gebied verblijft.

¹¹ Betrek hierbij ook initiatieven die in procedure zijn en waarbij er een reële kans bestaat dat deze daadwerkelijk door zullen gaan. Ga in ieder geval in op het beoogde windmolenpark bij Baarlo.

¹² Zie www.provincie.overijssel.nl/beleid/natuur_en_platteland/natuur/ecologische_hoofdstructuur voor informatie over de herbegrensde (P)EHS en de onderscheiden EHS-categorieën. Neem contact op met de provincie om na te gaan of nieuwe informatie over de natuurwaarden in de relevante EHS-gebieden (doelsoorten, natuurtypen) bij de toetsing moeten worden betrokken.

5. OVERIGE ASPECTEN

5.1 Leemten in milieu-informatie

Geef aan over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Beschrijf welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is. In het plan-MER moet duidelijk worden gemaakt welke consequenties de kennisleemten en onzekerheden hebben voor het besluit. Geef een indicatie in hoeverre op korte termijn de informatie beschikbaar zou kunnen komen.

5.2 Vorm en presentatie

De Commissie adviseert in het plan-MER ten minste een recente kaart op te nemen waarop alle gebruikte topografische namen goed leesbaar zijn aangeven.

5.3 Samenvatting

De samenvatting is het deel van het plan-MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het plan-MER en haar bijlagen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Steenwijkerland

Besluit: partiële wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:

Activiteit: Door wijziging van het bestemmingsplan de realisatie van het windtur-binepark nabij de Scholtensloot mogelijk maken.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft geen inspraakreactie via bevoegd gezag ontvangen.

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- brief met verzoek om advies;
- beslissing op bezwaarschriften van 22 januari 2008;
- overlegnotitie met de beantwoording van de raadpleging;
- amendement 2004;
- bestemmingsplan windmolenpark Scheerwolde;
- inrichtingsplan (kaart);
- kaart met ligging van plangebied ten opzichte van de Natura 2000 gebieden;
- windturbinepark Scholtensloot: landschapsanalyse en effectbeoordeling;
- ecologisch onderzoek door Altenburg & Wymenga 2004;
- risicoanalyse van effecten op vogels en vleermuizen door Bureau Waardenburg bv 2006;
- beoordeling beschermde soorten door Bureau Waardenburg bv 2006;
- beantwoording aanvullende vragen van de gemeente door Bureau Waardenburg bv 2006;
- beantwoording aanvullende vragen van de provincie door Bureau Waardenburg bv 2006;
- akoestisch onderzoek door van Grinsven Advies 2005;
- aanvraag vergunning 2006;
- vergunningverlening Natuurbeschermingswet 2007.

Procedurele gegevens:

aanvraag advies over reikwijdte en detailniveau: 29 april 2008

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 7 juli 2008

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het plan-MER en met welke diepgang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. P. van der Boom
drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)
ir. C.T. Smit (secretaris)
ir. K.A.A. van der Spek
ing. R.L. Vogel

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport
Bestemmingsplan windturbinepark Scholtersloot, gemeente
Steenwijkerland**

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland heeft het voornemen het bestemmingsplan te wijzigen om nabij de Scholtensloot te Scheerwolde een windturbinepark mogelijk te maken. De gemeente Steenwijkerland doorloopt bij deze bestemmingsplanwijziging een planmilieueffectrapportage(m.e.r.)-procedure. Bevoegd gezag is de gemeenteraad van Steenwijkerland.

ISBN: 978-90-421-2479-0